

Čís. 12279.

V řízení podle konkursního a vyrovnacího řádu ze dne 27. března 1931, čís. 64 sb. z. a n., jest mimořádný dovolací rekurs nepřipustný.

(Rozh. ze dne 20. ledna 1933, R II 538/32.)

V y r o v n a c í k o m i s a ř vyzval vyrovnacího správce, by 5% přiznané odměny složil podle čl. XIII. zákona ze dne 27. března 1931, čís. 64 sb. z. a n. na soudě. R e k u r s n í s o u d napadené usnesení potvrdil.

N e j v y š š í s o u d odmítl dovolací rekurs vyrovnacího správce.

D ů v o d y:

Dovolací rekurs napadá rozhodnutí soudu druhé stolice, jímž bylo potvrzeno usnesení soudu prvního, a jest proto podle § 528 c. ř. s. a podle § 188 konk. ř. čís. 64/1931 a § 70 vyrov. ř. čís. 64/1931 nepřipustný. K jeho vývodům se podotýká, že se v bodu druhém § 192 konk. ř. čís. 64/1931 sice praví, že, pokud není ustanoveno jinak, lze rozhodnutím vrchního soudu odporovati dovolacím rekuresem k nejvyššímu soudu. Z toho však nelze odvozovati, že přípustný jest i mimořádný revisní rekurs, neboť o mimořádném revisním rekursu se ustanovení to vůbec nezmiňuje, a platí proto i tu předpis § 528 c. ř. s., jenž nedopouští mimořádný revisní rekurs. K tomu se podotýká, že konkursní řád čís. 337/1914 uvedl v § 176 (2), jemuž odpovídá § 192 (2) konk. ř. čís. 64/1931, výslovně § 528 c. ř. s., neuváděje § 527 c. ř. s., což vyvolávalo pochybnosti o tom, zda pro konkursní řízení platí i § 527 c. ř. s., a že tato pochybnost byla odstraněna tím, že v § 192 (2) konk. ř. čís. 64/1931 byl § 528 c. ř. s. vynechán a tím byl text, jak uvádí zpráva ústavně právního výboru senátu, pro jasnost nově upraven. Bylo proto dovolací rekurs jako nepřipustný odmítnouti.

Čís. 12280.

Směnky.

Pod předpis § 103 směn. zák. spadá i podpis jednoho zástupce firmy, vyžaduje-li se ku platnosti jejího podpisu znamenání dvou zástupců.

K závaznosti nepravého zmocněnce ze směnky se vyhledává, by podepsal jako zástupce scilicet oprávněný, tedy předstíraje samo oprávnění, t. j., aby se svým podpisem vydával za oprávněného zástupce.

Předpokladem závaznosti zmocněncovy podle § 103 směn. zák. jest, že směnečné prohlášení bylo vydáno proti třetí osobě (nabyvateli). K perfekci směnečného prohlášení a k plné účinnosti podpisu proti nabyvateli jest pak potřebí, by směnka podepsaná zmocněncem byla převedena do nabyvatelova vlastnictví.

Dal-li ten, kdo podepsal směnky za firmu, příkaz, by směnky byly vydány nabyvateli, a nepřesvědčil-li se, že nejsou opatřeny druhým firmním podpisem, jednal na svůj vrub.

(Rozh. ze dne 20. ledna 1933, Rv II 825/32.)

Směnečné platební příkazy proti žalovanému na zaplacení tří směnek po 10.000 Kč procesní soud první stolice zrušil. Odvolací soud ponechal směnečné platební příkazy v platnosti. Důvody: První soudce zjistil, a není to mezi stranami ani sporno, že akciová společnost M. koupila od žalobkyně auto, jehož kupní cena měla být kryta třemi směnkami po 10.000 Kč, že žalovaný v době vystavení směnek byl prokuristou oné akciové společnosti, že všechny tři směnky, jež měly krýtí kupní cenu koupeného auta, byly opatřeny razítkem firmy M., ale podepsány jen žalovaným jakožto prokuristou firmy, ač se podpis firmy M. podle zápisu do obchodního rejstříku měl dít tím způsobem, že ke znění firmy vyjádřenému razítkem měl se podepsati prokurista s dodatkem prokuru vyznačujícím a jeden člen správní rady. Podepsal-li tedy žalovaný směnky, o něž jde, sám, ač šlo o kolektivní zastoupení, jest falsus prokurátor, neboť za takového nelze považovati jen toho, který vůbec nemá zmocnění, nýbrž i toho, kdo zmocnění má, jež však bylo překročeno. Žalovaného stíhají tedy následky v § 103 sm. zák. vytčené, že totiž je sám směnečně zavázán, tedy nikoli jen obecnoprávně k náhradě škody podle § 1009 obč. zák. a bez ohledu, zda nastala škoda čili nic. Nevyžaduje se v zákoně (§ 103) zavinění nepravého zástupce a je proto lhotejno, zda falsus prokurátor jednal bezelstně či obmyslně. Nerozhoduje proto ani skutečnost prvním soudcem zjištěná, že pravidelný postup podpisování směnek u firmy M. byl ten, že žalovaný jako prokurista směnky a průvodní dopisy k nim se vztahující podpisoval, že tyto listiny byly teprve potom pravidelně zasílány J. neb některému členu správní rady a že tento postup i v souzeném případě byl zachován a směnky, o něž jde, byly zaslány členu správní rady B-ovi k podpisu. Rozhodným je, že B. (aniž kdo jiný k tomu oprávněný) nepřipojil podpis k podpisu žalovaného pod razítko firmy M. na směnce a že se pak směnky, o něž tu jde, s pouhým per procura-podpisem dostaly do rukou žalující strany. Zjišťuje-li napadený rozsudek, že žalovaný podpisoval směnky za podmínky, že k jeho podpisu bude připsán ještě podpis dalšího zmocněnce, jest poukázati k tomu, že se žalovaný v námitkách o podmíněnosti podpisu nezmiňuje a že ze směnek samé vůbec nevyplývá, že žalovaný podepsal směnky za jakési podmínky. Z § 19 odst. (2) sm. zák. pak vyplývá, že každé prohlášení na směnce směnečníkem podepsané platí za neobmezené přijetí, pokud z jeho obsahu zřejmě nevychází najevo, že směnečník vůbec nechce směnku přijmouti neb že ji přijal jen s určitým obmezením. Žalovaný uplatňuje v námitkách, že podepsal »maje plně za to«, tedy v předpokladu, že směnka bude podepsána i druhým zmocněncem a první soudce zjistil, že tomu tak bylo. Avšak ani tato okolnost nemůže žalovaného

zprostiti směnečného závazku po rozumu § 103 sm. zák. Že na bezelstnosti nesejde, o tom stala se již zmínka. Pokud však žalovaný touto námitkou uplatňuje nesouhlas svého směnečného prohlášení s onou skutečnou vůlí (diskrepanci mezi skutečnou vůlí a vůlí projevenou), je takový omyl jako každý jiný relevantní jen, kdyby byl vzbuzen druhou stranou neb zřejmě musel býti druhé straně z okolností nápadným neb vysvětlil-li se omyl ještě včas. Že tomu tak bylo, nebylo namítáno, tím méně prokázáno. Rozhodným pro posouzení této pře by jen bylo, kdyby bylo prokázáno, že žalující firma nejednala poctivě, jelikož předpis § 103 sm. zák. je dán jen na ochranu poctivého nabyvatele směnky. To však prokázáno nebylo. První soudce již správně zjistil a odvolací soud toto zjištění přejímá, že žalující strana v okamžiku nabytí nevěděla o překročení plné moci žalovaného. Dále potvrzuje svědek Bohuslav B., že mu jako zaměstnanci žalující strany směnky byly vydány po několika denním čekání a naléhání na příkaz žalovaného, jenž mu na telefonickou urgenci sám sdělil, že již jsou připraveny, ať si pro ně přijde k účetnímu D-ovi. Žalovaný to ve své výpovědi jako strana nepopírá, udává, že se na to již nepamatuje, a připouští, že se po svém podpisu o osud směnek již nestaral, nýbrž ponechal vše další účetnímu D-ovi, jenž odeslání směnek věřitelům měl na starosti. Odvolací soud zjistil tedy, že směnky se dostaly do rukou žalobkyně s plným vědomím a na příkaz žalovaného a nelze tedy tvrditi, že se tak stalo před tím, než podpis na směnce byl hotový, nepoctivým nebo jinak závadným postupem žalující strany. Žalovaný je tedy podle § 103 směn. zák. směnečně zavázán, to tím spíše, ježto v době podpisu směnek žalovaným pokud se týče v době jich odeslání žalující firmě, jak ani nepopřeno a z jednání zřejmo, na směnce byl již údaj směnečníka a kromě toho razítko firmy M., k němuž připojen podpis žalovaného s dodatkem vyznačujícím prokuru, a bylo na směnečném blanketě vyznačeno, že jde o krycí směnku přijatelnou do 10.000 Kč. Podle § 6 odst. (2) směn. zák. není platnosti směnky na závadu, že v době podpisu směnky chyběla některá z podstatných náležitostí a byla teprve později doplněna, a žalovaný v námitkách ani netvrdil, že se doplnění stalo bezprávně nebo proti úmluvě.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl odvolání.

D ů v o d y:

Po právní stránce napadá dovolatel, že odvolací soud jej neprávem pokládá za neoprávněného zástupce (*falsus procurator*), protože nedal příkaz, by směnky byly neúplně vydány žalobkyni. § 103 směn. zák. stanoví, že ten kdo podepsal směnečné prohlášení jako zmocněnec, nemá plné moci, ručí směnečně. Pod tento předpis zákona spadá i podpis jednoho zástupce firmy, vyžaduje-li se k platnosti jejího podpisu znamenání dvou zástupců. Účelem předpisu toho je ochrana dobré víry majitele směnky, který neví o nedostatku zmocnění toho, kdo podepsal. K závaznosti nepravého zmocněnce ze směnky se tudíž vyhledává, by

podepsal jako zástupce scilicet oprávněný, tedy předstíraje samo oprávnění, t. j., aby se svým podpisem vydával za oprávněného zástupce. To plyne zejména z druhé věty § 103 směn. zák. Tam je řeč o stejném ručení poručníků a zákonných zástupců, kteří v y d a j í směnečné prohlášení, překročivše své oprávnění. Je tedy předpokladem závaznosti zmocněncovy dle § 103 směn. zák., že směnečné prohlášení bylo vydáno k třetí osobě (k nabyvateli). Tomu svědčí i obdobné ustanovení čl. 55 obch. zák., podle něhož ručí z důvodu nedostávající se plné moci ten, kdo obchod ujedná. K perfekci směnečného prohlášení a k plné účinnosti podpisu proti nabyvateli je pak potřebí, by směnka podepsaná zmocněncem byla převedena do nabyvateleova vlastnictví. V tom směru zjišťuje odvolací soud, že žalovaný dal příkaz, aby směnky byly vydány žalobkyni, a že jejímu zástupci B-ovi telefonicky sdělil, že směnky jsou připraveny, ať si pro ně přijde k účetnímu D-ovi, že tedy směnky se dostaly do rukou žalobkyně s plným vědomím a na příkaz žalovaného. Dal-li žalovaný příkaz, aby směnky byly vydány, a, přesvědčil-li se, že nejsou opatřeny druhým firemním podpisem, jednal na svůj vrub a jeho počínání nelze chápati podle § 863 obč. zák., podle zásad poctivého styku v obchodě jinak, než že vydal směnečné prohlášení žalobkyni jako zástupci firmy akciové společnosti M., ač oprávněn k němu nebyl, předstíraje tím, že směnky jsou připraveny, jejich hotovost a tím i své samooprávnění k podpisu. V dalším postačí poukaz na důvody napadeného rozsudku.

Čís. 12281.

Obchodní jednatel, který je samostatným obchodníkem, nemá, nevymínil-li si to ve smlouvě, nárok na to, by mu byly sděleny obchodní knihy firmy, pro niž zprostředkoval obchodní spojení, a to ani podle obdoby § 1198 obč. zák. ve spojení s čl. XLII uvoz. zák. k c. ř. s.

(Rozh. ze dne 21. ledna 1933, Rv II 530/31.)

Žalobkyně, vdova po obchodníku, seznámila žalovanou firmu s firmou T. za tím účelem, by učinily obchody, z nichž se mělo žalobkyni dostatí provise v určité výši. Žalobou, o niž tu jde, domáhala se žalobkyně na žalované, by žalovaná byla uznána povinnou, vyúčtovatí žalující straně provisi, která jí přísluší z obratu docíleného s firmou T. v době od roku 1925 až do 28. března 1930, a zaslati žalobkyni výtah z obchodních knih o veškerých obchodech uzavřených s firmou T. v řečené době. O b a n i ž š í s o u d y uznaly podle žaloby.

N e j v y š š í s o u d žalobu zamítl.

D ů v o d y:

V rozhodnutí čís. 7696 bylo dovedeno, že na obchodního jednatele, který je samostatným obchodníkem, jakž je tomu i u žalobkyně, nelze použití obdobně ustanovení zákona o obchodních pomocnících ze dne